

İLKEL HAREKETLER DÖNEMİ

Yaklaşık Yaş Sınırları

Psikomotor Gelişimin Evreleri

Motor Gelişim Dönemleri (Gallahue)

İLKEL HAREKETLER DÖNEMİ

- 0-2 yaşlar arasında gözlenen ilkel hareketler, istemli hareketlerin ilk biçimidir.
- Bebeğin oturması, emeklemesi, ayakta durabilmesi, gelişimde olgunlaşmanın önemini ortaya koymaktadır.
- Bu hareketler, yaşamın ilk iki yılında kemik, kas ve sinir sistemindeki gelişimin yanı sıra, bebeğe sağlanan alıştırma olanakları sonucu ortaya çıkar.

İLKEL HAREKETLER DÖNEMİ

- İlkel hareketler, olgunlaşmaya bağlıdır ve ortaya çıkışlarında önceden kestirilebilen bir sıra izler.
- Normal koşullarda bu sıra değişmez ancak bunların ortaya çıkış zamanları, hızları çocuktan çocuğa farklılık gösterebilir.
- Bu bireysel farklılıkların kaynağını kalıtsal ve çevresel etmenler oluşturur.

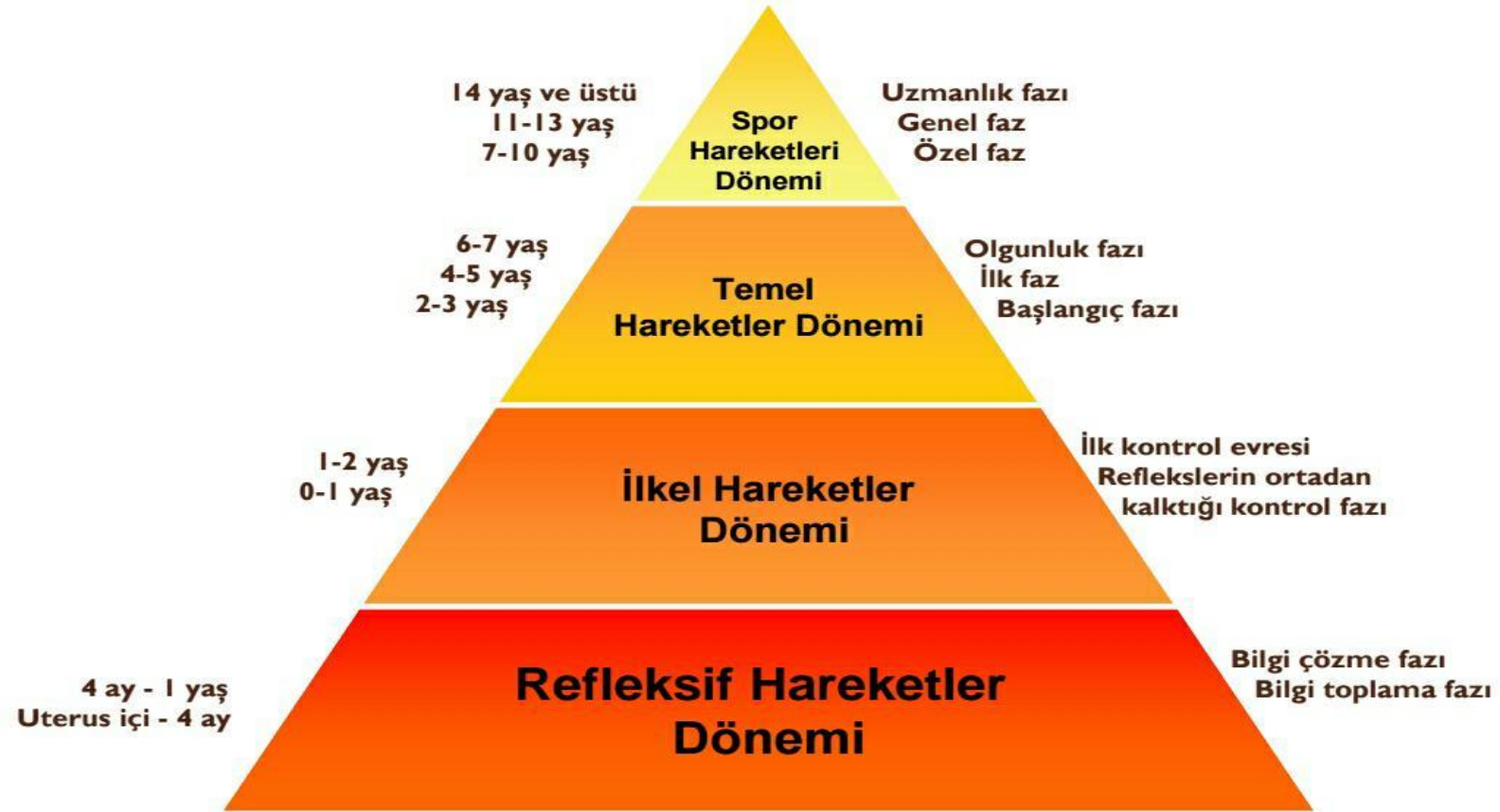
İLKEE HAREKETLER DÖNEMİ

- Bu dönemde çocuğun isteklerini duygularını konuşarak ifade etme yeteneği sınırlı olduğu için hareketler düşünceleerin sembolü olarak ön planda yer alır.
- Bu dönemde kazanılan hareketler çok fazla kontrol gerektirir. Çocuk önce motor mekanizmaları ve fonksiyonları birbirine bağlayamadığından tüm dikkatini hareketine verir.
- **Örneğin:** yeni yürümeye başlayan bir çocuğun yürürken konuştuğu yada başka bir yöne baktığı görülmez

İLKEL HAREKETLER DÖNEMİ

- Yaşam için gerekli olan hareketlerin temelini oluştururlar.
 - ❖ **Denge sağlama** (baş boyun ve gövde hareketlerinin kontrolü)
 - ❖ **Lokomotor** (sürünme, emekleme, yürüme)
 - ❖ **Manuplatif** beceriler (uzanma, bırakma, yakalama)

Gallahue'nin Motor Gelişim Dönemleri

İlkel Hareketler Döneminin Safhaları

- 1. Reflekslerin Ortadan Kalktığı Evre (0-1 Yaş)**
- 2. İlk Kontrol Evresi (1-2 yaş)**

REFLEKSLERİN ORTADAN KALKTIĞI EVRE

- Bu evre, doğumla başlar ve bir yaşına kadar sürer.
- Bu dönemde, sinir sisteminin olgunlaşması ile refleksler yerlerini istemli hareketlere bırakır.
- Bu dönemde istemli hareketlerdeki farklılaşma ve bütünleşme zayıftır.
- Hareketler amaçlı olmasına karşın, kontrolsüz ve kabadır.
- Örneğin, bebek bir nesneyi yakalamak istediğinde el, bilek, kol, omuz ve hatta gövdenin tümünün katıldığı kaba bir hareket yapar. Bir başka deyişle elin nesneye uzatılma sürecinde istemli bir hareket olmasına karşın kontrol eksikliği vardır.

İLK KONTROL EVRESİ

- Birinci yaş ile ikinci yaş arası, ilk sene ortaya çıkan ilkel hareketler üzerinde alıştırmalar yapıldığı ve bunların kontrol edildiği evredir.
- Zihinsel ve psiko-motor süreçlerdeki hızlı gelişme sonucu ilkel hareket yeteneklerinde hızlı bir artış gözlenir.
- Bu evrede bebekler, temelde denge sağlama, lokopsiko-motor ve manipülatif becerilerde uzmanlaşma ve kontrol kazanma ile ilgilenirler.

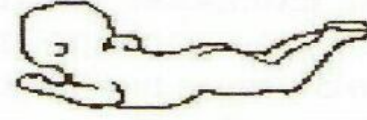
İlkel hareketler dönemi

a) Başını kaldırma

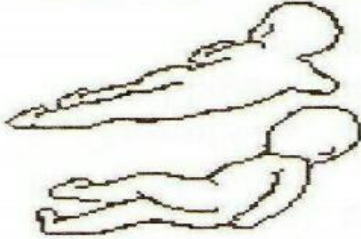
b) Dirseklerinden destek alarak başı 45 derece kaldırma

c) Yüzükoyun pozisyonda gerilme

d) Dirsekler üzerinde yüzüstü pozisyonda doğrulma

e) Yüzüstü pozisyondan sırtüstü pozisyona geçme

f) Bir dirsekten destek alarak yukarıya uzanma

g) Ellerden destekle başı 90 derece kaldırma

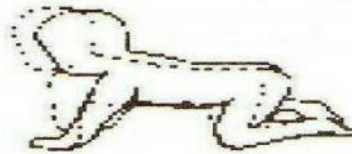
h) Yüzüstü pozisyonunda kendi eksenini etrafında dönme

i) Yüzüstü ileriye doğru kendini çekme

j) Dört ayak pozisyonunda durabilir.

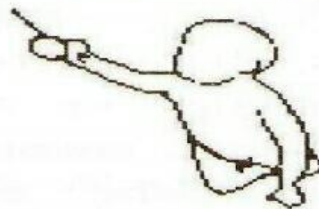
k) İleri geri sallanır

l) Asimetrik yarım oturmuş durumunda oynar

m) Dört ayak pozisyonunda emekler

n) Dört ayak pozisyonundayken bir eliyle yukarıya uzanır.

DENGELEME:

- *Baş ve boyun kontrolü*
- *Gövdenin kontrolü*
- *Dik pozisyonda durabilme*

LOKOMOTOR:

- *Sürünme*
- *Emekleme*
- *Yürüme*

MANİPULATİF:

- *Uzanma*
- *Yakalama*
- *Bırakma*

DENGE SAĞLAMA

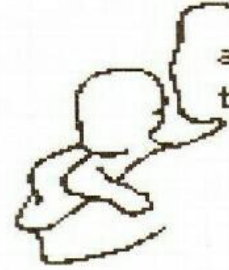
- **Bebek bedenini dik tutabilmek için yerçekimine karşı sürekli bir uğraş vermek zorundadır.**
- **Yer çekimine karşı kas ve kemik sistemi üzerinde kontrol sağlamak, tüm bebekler için önceden kestirilebilir bir sıra izler.**
- **Önce baş ve boyun kontrolü, daha sonra gövde ve bacakların kontrolü sağlanır.**
- **Bebeğin yatar durumdan dik duruma geçebilmesindeki sıralı ilerlemede, baştan ayağa gelişim ilkesi açıkça gözlenebilir.**

BAŞ VE BOYUN KONTROLÜ

- Yeni doğmuş bebek baş ve boyun kaslarını kontrol edemez.
- Birinci ayın sonunda, bu kasların kontrolünü kazanmaya başlar ve bebek yüzüstü yatırıldığında çenesini kaldırabilir.
- Beş aylık bir bebeğin ise sırtüstü yatırıldığında başını kaldırabilmesi gerekir.

Denge

1. Ayın sonu

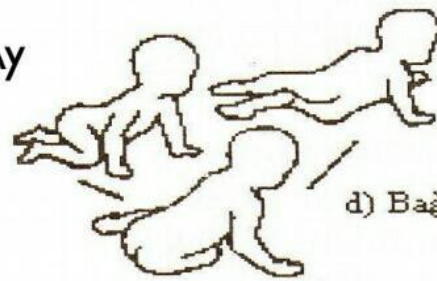

a) Kucakta başını dik tutar

b) Kucakta gövdesini dik tutar

7. Ay

d) Bağımsız oturma

e) Tutunarak ayağa kalkma

f) Sıralama

g) Tutunarak yerden oyuncak alma

c) Yüzüstü pozisyonundan oturmaya geçiş

h) Desteksiz ayakta durma

i) Bağımsız yürüme

j) Çömelme pozisyonundan ayağa kalkma

GÖVDE KONTROLÜ

- Gövde kontrolü 2. ayda başlar.
- Bebek elinden tutulup kaldırıldığında dik duruma gelebilmek için çaba harcar.
- Bu çaba, gövde kontrolünün bir göstergesidir.
- 2. ayın sonunda bebek yüzüstü yatırıldığında göğsünü yerden kaldırabilmelidir.

- **Bebekler, ancak göğüslerini yerden kaldırabilir duruma geldiklerinde dizlerini göğüslerine doğru çekerek ani bir tekmeleme hareketini yapabilirler.**
- **Gövde kaslarının kontrolünün kazanıldığıнын bir başka göstergesi de bebeğin yüzüstü durumdan sırtüstü duruma geçebilmesidir.**
- **Bu hareket yaklaşık 6. ayda başarılıdır.**

- Sırtüstü durumdan yüzüstü duruma geçebilme ise, yaklaşık 8. ayda gerçekleşir.
- Kendi başına oturma becerisi, tüm gövdenin kontrol edilmiş olmasını gerektirir.
- 4 aylık bir bebek destekle oturabilir.
- Desteksiz oturma ise, 7. ayda gerçekleştirilir.

- Böylece, bebek gövdesinin üst kısmını tümüyle kontrol etmeyi başarmış olacaktır.
- Bu arada bebek, bir yandan da kollarını ve ellerini kontrol etmeye başlar.
- Objeyi tutma ve ağzına sokma gibi manipülatif becerilerin kazanılması da duyu motor mekanizmanın bilgi toplamasını sağlar.

DİK POZİSYONDA DURABİLME

- Dik durumda ayakta durabilme, denge açısında dönüm noktasıdır.
- Kas-sinir sistemi kontrolünün kazanıldığının ve artık yer çekiminin bebeğin hareketlerini engelleyemediğinin bir göstergesidir.
- 8-9 aylık bir bebek çevresindeki eşyalarda destek olarak ayağa kalkabilir.
- Giderek eşyalardan daha az destek almaya başlar.

DENGE SAĞLAMA

- Zaman zaman kısa süreler için de olsa desteksiz olarak ayakta durmaya çalışarak dengesini dener.
- Kendi başına uzun süre ayakta durabilme genellikle kendi başına yürüyebilme ile birlikte gerçekleşir.
- Normal olarak bebekler 11-13 aylar arasında tutunmadan ayakta durabilirler.

YER DEĞİŞTİRME (LOKOMOTOR HAREKETLER)

- Lokopsiko-motor hareketler, büyük ölçüde dengeleme hareketlerine dayanır.
- Bebek dengeleme hareketlerinde yeterli bir duruma gelmediği sürece özgürce yer değiştiremez.
- Bir başka deyişle, bebeğin her şeyden önce yer çekimi kuvvetine karşı koyabilmesi gerekir.
- Bu dönemde kazanılan başlıca lokopsiko-motor hareketler, sürünme, emekleme ve yürümedir.

SÜRÜNME HAREKETİ

- Bebeğin ilk amaçlı yer değiştirme çabalarıdır.
- Bebeğin baş, boyun ve gövde kasları üzerinde kontrol kazanması ile ortaya çıkar.
- Bebek yüzüstü durumda iken önündeki bir nesneye uzanabilir.
- Bunu başarırken başını ve göğsünü yerden kaldırır ve kolları ile bedenini ileri doğru çeker.

YER DEĞİŞTİRME (LOKOMOTOR HAREKETLER)

- İlk sürünme hareketlerinde bacaklar genellikle kullanılmaz.
- Sürünmenin ortaya çıkış yaşı, bebekler arasında farklılık gösterir.
- Bu hareket genellikle 6. ayda gözlenirler.

EMEKLEME

- Sürünmenin gelişmiş biçimidir.
- Sürünmeden farkı kol ve bacakların birbirine ters kullanılmasıdır.
- Emeklemede genellikle eller ve dizler kullanılır.
- Bebek elleri ve dizleri üzerinde 10.ay dolaylarında emeklerken yeni koordinasyon ve denge yeteneği kazanır.

YÜRÜME

- Bebeğin ilk bağımsız yürüme çabaları 10.ve 15. aylar arasında gözlenir.
- Denge sağlayabilmek amacıyla bacaklar açık, dizler hafif bükülü ve ayaklar dışa dönüktür.
- Bu ilk yürüme hareketleri, uyumlu ve akıcı değildirler.
- Yürümenin ortaya çıkması temelde olgunlaşmaya bağlı olmakla birlikte çevresel etmenlerden de etkilenebilir.

YER DEĞİŞTİRME (LOKOMOTOR HAREKETLER)

- Gelişimsel olarak hazır olmadıkça bebek yürüyemez.
- Bebeğe hazır olmadan yapılan alıştırmalar, yürümenin ortaya çıkmasını çabuklaştıramaz.
- Ancak bebeğin sinir kas ve iskelet sistemi hazırsa o zaman çevresel etmenlerin (anne babanın yardımı, yürüteç vs.) yararı olabilir.

MANİPÜLATİF BECERİLER

- Manipülatif hareketlerin ortaya çıkması da yürümedeki gibi uzun ve sıralı gelişim aşamalarından geçer.
- Becerili el hareketleri, çeşitli beden bölümleri arasında koordinasyonu gerektirir.
- Bu hareketlerin gelişimide baştan ayağı ve içten dışa doğru bir yön izler.
- Temel manipülatif beceriler; uzanma, yakalama ve bırakmadır.

UZANMA

- Bebek, dördüncü ayda nesne ile ilişki kurmasında gerekli olan el, göz koordinasyonunu sağlayabilir.
- Başlangıçta uzanma, kaba bir omuz ve dirsek hareketidir.
- Daha sonra bilek ve el harekete doğrudan katılır.
- Beşinci ayın sonunda bebek, mükemmel biçimde nesneye uzanarak dokunabilir.

YAKALAMA

- Yakalama, doğumdan sonraki ilk üç ayda tümüyle refleksif bir harekettir.
- İstemli yakalama, uzanmanın başarılmasından sonra ortaya çıkar.
- Bebek, bir nesneyi yakalamak istediğinde önceleri başparmağını kullanamadığından nesneyi kabaca avuçlar.

MANİPÜLATİF BECERİLER

- Bu durum, yerini zamanla başparmak ve işaret parmağının da kullanıldığı bir yakalama hareketine bırakır.
- Başparmağı yeterli ve etkili bir şekilde kullanarak yakalama, genellikle on ikinci ayda gözlenir.
- Bebek, on dört aylık olduğunda uzanma ve yakalama hareketi bir yetişkinden pek farklı değildir.

BIRAKMA

- Bu dönemde en güç başarılan hareket, kendi isteği ile bırakmadır.
- İlk aylarda nesneler bebeğin elinden düşer.
- İstekle bırakma, yaklaşık onuncu ayda gerçekleşir.
- Bundan sonra bebekler, bu hareketi geliştirmek için sürekli olarak nesneleri bir yere bırakır.
- Bebek, on sekiz aylık olduğunda uzanma, yakalama ve bırakma hareketlerini başarılı bir şekilde kullanabilir.

- Emekleyerek merdiven çıkar. 13-24 ay
- Taklit ederek top yuvarlar. 13-24 ay
- Çubuğa 4 halka geçirir. 13-24
- Modele bakarak 3 küple kule yapar. 13-24 ay
- Merdivenlerden geriye doğru emekleyerek iner. 13-24 ay
- Çömelir, ayağa kalkar. 13-24 ay
- Eğilerek yerden nesneleri alır. 13-24 ay
- 4 küpten kule yapar. 17-24 ay

Şekil 1.3: İlkel hareket döneminde sırayla yapılan etkinlikler

Yaşamın İlk Bir Yılında Psiko-motor Gelişimin Dönüm Noktaları

Yaş	Psiko-motor Davranış
1 hafta	Başını, bir taraftan diğer tarafa çevirir.
1 ay	Yüzüstü durumda iken başını kısa süre kaldırabilir.
2 ay	Yüzüstü durumda göğsünü kısa süre kaldırabilir. Başını, aniden kaldırıp düşürse bile oturur durumda başını dik tutabilir.
3 ay	Görme alanı içindeki bir nesneye kolunun tüm hızı ile vurur fakat isabet ettiremez.
4 ay	Destekle oturabilir, sırtı dengesizdir. Karın üzerinden yana ya da arkaya yuvarlanabilir. Görsel alanı içindeki nesneyi takip edebilir. Gözlerini uzaktaki ya da yakındaki nesne üzerine sabitleyebilir.

5 ay	Nesneye uzanabilir ve kavrayabilir. Aşına olduğu nesneleri tanır.
6 ay	Mama sandalyesi üzerinde kolayca oturur. Sallanan nesneleri kavrar. Nesneyi bir elinden diğerine geçirir.
7 ay	Desteksiz oturur. Erişme alanı dışındaki nesnelere ısrarla uzanır. İlk bloğu eline aldıktan sonra ikinciye alır.
8 ay	Kendi kendine oturma durumuna geçer. Yardımla ayakta durur.
9 ay	Mobilyalara tutunarak ayakta durur. Ayakta durma pozisyonundan oturma durumuna geçebilir. Fincanı tutabilir ve içindeki sıvıyı içebilir. Yukarı tırmanabilir, çevresinde dönebilir.

10 ay	Elleri ve dizleri üzerinde emekler. Mobilyalara tutunarak sıralar. Her iki elinden tutulursa yürür. Basit sözcüklere ve yönergelere tepki verir (“Dokunma, oyuncuğı bana ver vb.”).
11 ay	Tek elinden tutulursa yürür. Çömelir ve eğilir.
12 ay	Çömelme durumundan kendini yukarı doğru kaldırarak dizlerini bükmeden ayakta durur. Düzgün bir şekilde oturur. Yukarılara çıkabilir, aşağıya inebilir. Giyinme işlemine katılabilir.

6 Haftalık-25 Aylık Bebeğin Psiko-motor Gelişimi

6 hafta 3 hafta - 4 ay Başını dik tutar.	3 ay 3 hafta - 4 ay Kollarına yaslanarak gövdelerini kaldırır.	2 ay 3 hafta - 5 ay Yan pozisyonundan sırt üstüne döner.	3 ay - 3 haftalık 2-7 ay Küpü kavrar.
4.5 ay 2-7 ay Sırt üstünden yan pozisyona döner.	7 ay 5-9 ay Desteksiz oturur.	7 ay 5-11 ay Emekler.	8 ay 5-12 ay Tutunarak ayakta durur.
9 ay 3 hafta 7-15 ay El çırpma oyunu oynar.	11 ay 9-16 ay Tek başına ayakta durur.	11 ay 3 hafta 9-17 ay Tek başına yürür.	13 ay 3 hafta 10-19 ay İki küple kule yapar.
14 ay 10-21 ay Karalama yapar.	16 ay 12-23 ay Yardımla merdiven çıkır.	23.5 ay 17-30 ay Yerinde sıçrar.	25 ay 16-30 ay Parmak ucunda yürür.

Resim 1.6: 6 haftalık-25 aylık bebeğin psiko-motor gelişimi

BEBEKLİK DÖNEMİNDE MOTOR GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ ÇABALARIN ÖNEMİ

- Bebeklere motor gelişimlerini destekleyici etkinliklerin sunulması beyin gelişimi açısından son derece önemlidir.
- Beyin gelişimi sürecinin büyük bir bölümü çocuk daha 3 yaşına gelmeden gerçekleşir.
- Bu dönemde beyin hücreleri inanılmaz bir gelişme gösterir, yeni bağlantılar oluşur ve yaşam boyu kalıcılığını koruyacak örüntüler ortaya çıkar.
- Motor gelişimi destekleyici aktiviteler zengin uyarıcı bir çevre oluşturarak çocuğun beyin gelişimini uyarır, bilişsel ve duyuşsal gelişimine katkılarda bulunur.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

- Motor aktivite seçiminde bebeklerin yaşı değil gelişim düzeyleri dikkate alınır.
- Uygulamalar sırasında bebeklerin aktivitelerden zevk almasına önem verilir.
- Hoşlanım duygusu, bebek için içsel ödül niteliği taşıması yönünden önemlidir.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

- Hareket etmeyi uyaran oyun aktiviteleri yolu ile, vücudun üst bölümlerinin gerilmesi, gövdenin dönmesi, baş ve boyun kontrolü, uygun kavrama gibi hareket becerileri geliştirilebilir.
- Aktiviteler, belli faaliyet alanı ile sınırlandırılmış, önceden planlanmış ve basit olmalıdır.
- Bebek sırtüstü durumda iken bir yandan bir yana yuvarlanmasını kolaylaştırmada, görsel odaklaşmayı ve izlemeyi uyaran ana babanın ya da eğitmenin yüzü ve sesi etkili olabilir.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

- Oyun yolu ile etkileşim bebeğe, ses çıkarma, kas uyarımı gibi çeşitli anlamlı deneyimler sağlar.
- Oynarken bebek başından, omzundan ve kalçasından kontrol altına alınmalıdır.
- Bebeğe mümkün olduğu kadar çok hareket etme fırsatı verilmelidir.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

- İlk üç ayda, baş, kol ve bacak kontrolünü artırmak için bebeğe sırtüstü durumda şu aktiviteler önerilir;
- 1. Bebeğin bacakları dizlerinden tutularak sırasıyla bükülür. Bu bebeğin, arkaya ve ileriye tekme atmasını destekleyecektir.
- 2. Çocuğun kol ve bacaklarına hafifçe vurularak hareket etmesi sağlanır.
- 3. Bebeğin tutması ve ağızına alması için oyuncaklar görme alanı içinde hareket ettirilir.
- 4. Bebeğin el ve ayakları ile dokunabileceği yüksekliğe renkli, parlak, ses çıkaran oyuncaklar asılır.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

5. Çocuğun el ve ayaklarına dokunulur, vurulur ve ovalanır.
6. Bebek yavaşça sallanır.
7. **Yüzüstü** durumda yatarken önüne hoşlandığı bir oyuncak konur.Oyuncak hareket ettirilir ve ses çıkarılır.Bebeğin oyuncağı izlemesi ve başını kaldırması desteklenir.
8. Bebek sırtüstü durumdayken yetişkin, avuç içine başparmağını yerleştirerek ellerinden tutar.Nazikçe oturma durumuna getirir.Oturma durumuna getirirken omuzlarından desteklemek gerekebilir.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

- Bu aktiviteler uygulanırken bebeğe tepki verme şansı tanınmalıdır.
- Örneğin, gövde kontrolünü desteklemek için yuvarlama egzersizi sırasında yuvarlamak yerine, önce onun başını ve bedenini hareket ettirmesi beklenir ve sonra yavaşça yana çevrilir.
- Bu tip uygulamalar, bebek aktivitelere tepki verdikçe her iki taraf için de keyif verici olacaktır.

► 6 aylık bebekler için gelişimlerini destekleyici şu aktiviteler önerilmektedir.

1. Oyun parkı ya da karyolaya zararlı olmayan ilginç, parlak ve renkli oyuncaklar asılır. Bebeğin dokunsal araştırma yapmasına olanak sağlayan bu araçlar aynı zamanda erken görsel uyarım sağlarlar.
2. Obje kavramının gelişimini destekleyen ve dokunma duyusunu uyaran kauçuk ya da plastik oyuncaklar, diş kaşıma araçları, sesli oyuncaklar ve dolgu oyuncaklar, aynı zamanda manipülatif becerilerin gelişmesine katkıda bulunur.

- 3.** Evde kullanılmayan zararlı olmayan araçlar (plastik kaplar, fincanlar, tahta kaşıklar) görsel, dokunsal, işitsel ve kinestetik uyarım sağlar.
- 4.** Bebek banyo yaparken çeşitli şekillerde süngerlerin kullanılması çocuğun suya karşı olumlu duygular beslemesini ve araştırmasını destekler.

- 5.** Yürüteçler, çocuk ayakta durma ve yürüme için yeterli kuvvet ve denge geliştirmeden önce bacak hareketlerini değiştirmeyi uyarırlar.
- 6.** Müzik kutuları işitsel girdi sağlar ve bebeğin müziğe ritmik şekilde tepki vermesini destekler.

Shapiro (1987), 9 aylık bir bebeğin aşağıdaki becerilere ulaşmadığı durumlarda, bir doktor tarafından ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

- Zil ya da tıkırtı sesine döner.
- Gıgıldar.
- Oyuncağını bir elinden diğerine geçirir.
- Küçük bir bezelye tanesine bakar.
- Kağıtla oynar.

BEBEKLER İÇİN GELİŞİMİ DESTEKLEYİCİ AKTİVİTELER

- Çocuklar yürümeyi öğrenmeye başladıkları zaman, genellikle elleri ile destek almak zorunda kaldıklarından, ellerini kullanmaları sınırlanır. Manipülatif yeteneklerinin gelişimini desteklemek için, bu dönemde yastıklar, eğimli minderler yerde diz çökerek oynamaları için kullanılabilir.
- 12 aylık bir bebek, “ hayır” ın anlamını bilir, işaret parmağı ve baş parmağı ile kavrar. Bebek bu becerilere sahip değilse, gelişimsel kayıp olduğu düşünülür ve tıbbi danışma önerilir.

BU DÖNEMİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

1. Yaşamın ilk iki yılı, gelecekteki hareketlerin önemli bir belirleyicisidir ve ileriki yıllarda kazanılacak hareketlerin temelini oluştururlar.
2. Bu döneme ait hareket yeteneklerinin gelişmesi, hem çevresel faktörlere hem de olgunlaşma faktörlerine bağlıdır.
3. Olgunlaşma, hareket yeteneklerinin bir sıra izlemesini sağlar.Çevresel faktörler, hareket yeteneklerinin ortaya çıkış hızını düzenler.

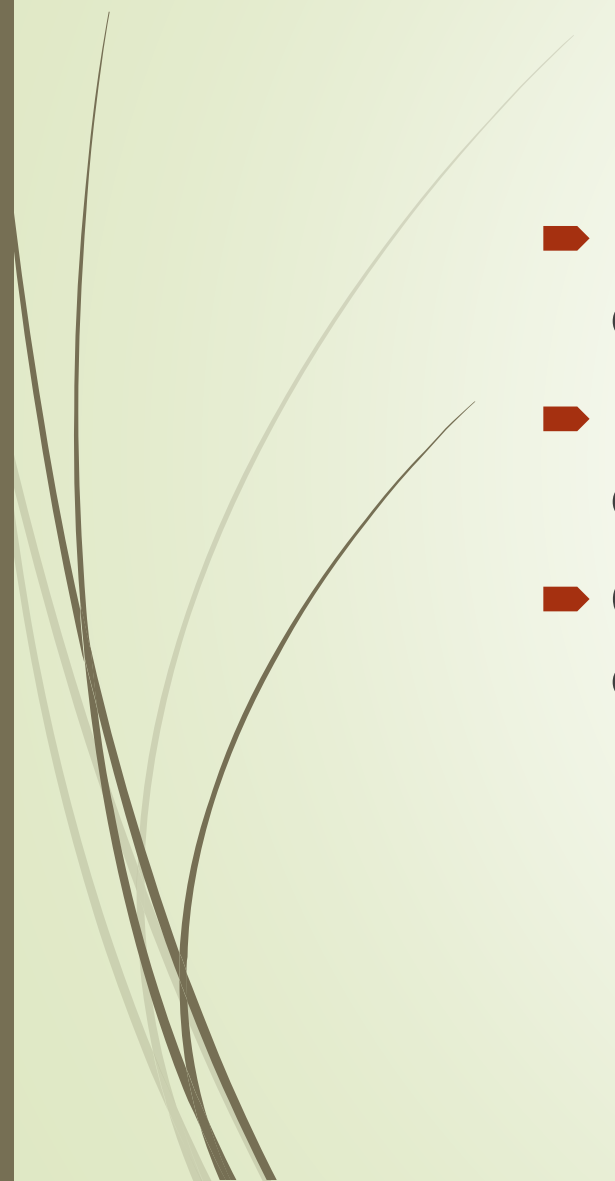
BU DÖNEMİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

- 4.** Bu döneme ait hareket becerilerinin üç temel ögesi, denge, lokomotor ve manipülatif yeteneklerdir. Denge, lokomotor ve manipülatif yeteneklerin ortaya çıkış sırası, önceden tahmin edilebilir bir sıra izler. Bu sıra asla değişmez.
- 5.** Locomotor hareket yeteneklerinin gelişmesi, çocuğa çevreyi tanıma ve araştırma olanağı verir.
- 6.** Manipülatif yeteneklerin gelişmesi çocuğun çevredeki nesnelerle ilk anlamlı bağının kurulmasını sağlar.

BU DÖNEMİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİKLERİ

- 7.** Bu dönemde kazanılan hareketler, çok fazla kontrol gerektirir.Çocuk önce motor mekanizmaları ve fonksiyonları birbirine bağlayamadığından tüm dikkatini hareketine verir.
- Örneğin, yeni yürümeye başlayan bir çocuğun yürürken konuştuğu ya da başka bir yöne baktığı görülmez.Ancak, çocuk yürümede yeterli hale gelince, dikkatini hareketinden çevreye yöneltir.Engelle karşılaştığında, hemen bir seri hareketten diğerine geçerek amacına ulaşmaya çalışır.

-
-
- **Bebeklerde motor, duygusal ve bilişsel gelişimi ayırdetmek oldukça güçtür.**
 - **Gelişim bir bütün olarak düşünülür.**
 - **Bu dönemde çocuğun kişilerle iletişimi, hareketlerle gerçekleşir.**
 - **Konuşarak kendini ifade etme yeteneği sınırlı olduğu için hareketler, düşüncenin sembolü olarak ön planda yer alırlar.**

-
-
- Piaget'nin zihinsel gelişim kuramı, motor deneyimlerin düşünce gelişimi üzerindeki önemi üzerine kurulmuştur.
 - Piaget'ye göre, hareketlerin uyarıcılarla uyumu zihinsel aktiviteleri oluşturmaktadır.
 - Çocuklar, dokunarak bilgi edinmeden görerek bilgi edinmeye doğru ilerlerler

-
-
- **Duyuların gelişmesi ve gelişen duyular arasındaki etkileşimin artmasıyla, çocuk bilgi edinmede birden fazla duyusunu bir arada kullanma eğilimi gösterir.**
 - **Böylece çocuğun algılaması ve uygun motor tepkide bulunması, motor tepkilerde bulunarak duyuları aracılığıyla bilgi edinmesi iç içedir.**